

Handläggare
Ewa Franzén
Telefon: 08-50814019

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
Stadsdelsnämnd 2023-10-26

Skrivelse om fritidsgården i Rågsved

Svar på skrivelse från (V), (S) och (MP)

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Hassan Jama (V), Kristina Öberg (S) och Peter Dannqvist (MP) har lämnat en skrivelse med frågor om fritidsgården i Rågsved utifrån att invånare uttryckt oro kring personalomflyttningar.

Förvaltningen har gjort personalomflyttningar i syfte att sprida kompetensen likvärdigt mellan alla fritidsgårdar, öka kvaliteten och minska risken för otillåten påverkan.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Hassan Jama m.fl. (V), Kristina Öberg m.fl. (S) och Peter Dannqvist (MP) önskar svar från förvaltningen på några frågor då det uttryckts oro från ungdomar, föreningar och föräldrar utifrån att personal ska omflyttas och att erfaren personal ersätts med personal som saknar kunskap om både området i sig och de ungdomar som deltar i fritidsgårdens verksamhet.

Ärendet

Författarna av skrivelsen önskar svar på följande frågor:

- När reviderades förvaltningens långsiktiga utvecklingsplan för fritidsgården samt skiljer sig utvecklingsplanen åt beroende på område/fritidsgård?
- På vilket sätt ingår personalomflyttningar i förvaltningens långsiktiga utveckling av fritidsverksamheten?
- Finns det något underlag som talar för att tryggheten, för såväl ungdomar som personal, ökar med denna personalpolitik?
- Hur har förvaltningen säkrat att dessa personalomflyttningar inte drabbar ungdomar och personal negativt i och med att

förtrogenhetskunskapen minskar med ny personal som saknar viktiga upparbetade relationer?

- Har förvaltningen gjort någon risk-konsekvensanalys för principen om barnets bästa i och med denna förändring?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Social omsorg barn och unga i samråd med Avdelning HR och utveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

När reviderades förvaltningens långsiktiga utvecklingsplan för fritidsgården samt skiljer sig utvecklingsplanen åt beroende på område/fritidsgård?

Under 2017 togs en utvecklingsstrategi för fritidsgårdar fram utifrån uppdrag från verksamhetsplanen. Syftet med strategin var att utarbeta gemensamma riktningar för Enskede-Årsta-Vantörs fritidsgårdar med fokus på verksamhet, personal och besökare. Strategin poängterar vikten av att kvalitetssäkra verksamheterna för att kunna erbjuda en kvalitativ och meningsfull fritid för en växande målgrupp.

Vid framtagandet av strategin poängterades ett flertal utvecklingspunkter för den öppna fritidsgårdsverksamheten:

1. En stabil personalgrupp med hög kompetens som strävar efter att verksamhetsutveckla fritidsgårdarna med fokus på ungdomars delaktighet och inflytande. Personal ska ha förutsättningar för att kunna arbeta relations- och trygghetsskapande tillsammans med ungdomarna.
2. Tryggare mötesplatser och fritidsgårdar fria från våld och kriminalitet genom att personal får kompetensutveckling inom jämställdhet, maskulinitetsnormer och så vidare.
3. Öka flickors deltagande på fritidsgårdar eftersom besöksstatistik visar på att det är en majoritet av pojkar som tar del av fritidsgårdsverksamheten. Fritidsgårdarna ska sträva efter att fördela resurserna lika bland könen.
4. Tillgängliggöra fritidsgårdarnas verksamhet för barn och unga med funktionsvariation genom särskilda öppettider, tillgänglighetsanpassade lokaler samt aktiviteter utformade efter målgruppen.
5. Fritidsgårdarna ska inkludera nyanlända ungdomar i verksamheten genom uppsökande arbete samt samverka med andra aktörer såsom skola och socialtjänst.

Under år 2022 tog också kulturförvaltningen fram en stadsövergripande gemensam strategi för alla fritidsgårdar i Stockholm. Strategin är ett styrdokument som beskriver

fritidsgårdarnas syfte, uppdrag och mål. Utvecklingsplanen skiljer sig inte åt mellan fritidsgårdar eller områden.

På vilket sätt ingår personalomflyttningar i förvaltningens långsiktiga utveckling av fritidsverksamheten?

En trygg personalgrupp med bra sammanhållning är en av de viktigaste förutsättningarna för en välstrukturerad och främjande verksamhet. Som ett led i arbetet har enheten, genom omorganisationen under 2022, strävat efter att utöka heltids- och månadsanställda med ökat arbete under dag- och eftermiddagstid samt minska på antal tim- och behovsanställda. Enheten har även lagt till kravet att fritidsledare måste ha fritidsledarutbildning eller likvärdig utbildning vid nyanställningar. Syftet är att öka kvalitén i verksamheten med stabila personalgrupper där det pågår ett aktivt utvecklingsarbete med tid för planering och uppföljning.

En stabil personalgrupp med fler heltidsanställda kommer även bidra med kontinuerlig kontakt med fritidsgårdens ungdomar och med kollegor på andra fritidsgårdar. Enheten har erbjudit fritidsledare med deltidstjänster möjlighet att få utökade tjänster. Några fritidsledare har även fått byta fritidsgård. Syftet har varit att fördela personalens kompetenser på olika gårdar samt minimera risken för otillbörlig påverkan bland personalen, vilket medför ökad trygghet för såväl personal som besökare.

Personalomsättningen inom fritidsverksamheten är relativt låg inom förvaltningen. Antal totala personaltimmar på fritidsgårdarna ligger på samma nivåer som innan omorganisationen. Under 2023 utökades personalgruppen med ytterligare en heltidstjänst, från 30 heltidstjänster till 31 heltidstjänster. Förvaltningen arbetar även med att utveckla bemanningsstrategier.

En stabil personalgrupp kommer även att bidra med en kvalitativ fritidsverksamhet som erbjuder en meningsfull fritid och främjar delaktighet och inflytande hos ungdomar.

Finns det något underlag som talar för att tryggheten, för såväl ungdomar som personal, ökar med denna personalpolitik?

Omorganisationen har inneburit att verksamhetsgrupperna Fritidsgårdar norra och Fritidsgårdar södra har fått varsin biträdande enhetschef som enbart har fokus på fritidsgårdar. I tidigare organisation hade de även ansvar för parklekar.

Trygga mötesplatser och fritidsgårdar fria från våld är två områden som enheten länge har jobbat med för att minimera risken för besökarna att exponeras för våld, kriminalitet och otrygghet. De senaste årens brukarenkäter visar på hög upplevd trygghet hos

fritidsgårdarnas besökare. Resultatet visar att hösten 2021 kände 91,5 procent av besökarna alltid trygghet inne på gården och hösten 2022 låg siffran på 84,4 procent. Däremot visar resultatet att besökarnas upplevelse av trygghet har minskat mellan 2021 och 2022. Det kan bland annat bero på områdeskontexterna som fritidsgårdarna befinner sig i, varav några fritidsgårdar verkar i områden där det råder hög kriminalitet och öppen droghandel som kan påverka besökarnas känsla av trygghet även inne på gårdarna. Resultatet synliggör vikten av att fritidsgårdspersonal fortsätter att arbeta med trygghet, både på fritidsgården och även runt i området genom samverkan med polis, fältassistenter och näringsidkare.

En särskild trygghetsplan togs fram under 2018 som ett första steg till att implementera rutiner för olika hotfulla och/eller otrygga situationer som kan uppstå på fritidsgårdarna. Trygghetsplanen har reviderats ett antal gånger, senast augusti 2023, som fritidspersonal har fått ta del av. Trygghetsplanen är mer känd nu bland personal än tidigare år, eftersom enhetens fritidsgårdar har haft som mål i verksamhetsplanerna 2021 och 2022 att arbeta på olika sätt med trygghetsplanen.

Enheten har under flera år arbetat med att öka antalet flickor på fritidsgårdarna. Under 2016 var 30 procent av fritidsgårdarnas totala besökare flickor. Under 2022 var 42 procent av besökarna flickor.

En gård som sticker ut i statistiken är Rågsveds fritidsgård som har fått en markant ökning av flickor till verksamheten. Under slutet av 2019 stängdes fritidsgården av arbetsmiljöskäl. Till återöppnandet 2021 samlokaliseras fritidsgården med andra verksamheter såsom öppna förskolan, äldreomsorgen och Kulturskolan för att öka personalnärvaron och blanda ut besöksgruppen i huset. Fritidsgårdens åldersgräns ändrades till 13-15 år och det beslutades även att verksamheten skulle ommöbleras för att öka trivseln och ordnings- och trivselregler förtydligades. Utöver det fick all personal på Rågsveds fritidsgård handledning. Dessa förändringar har genererat att fler flickor har besökt gården vilket synliggörs på statistiken – 2019 kom det 25 procent flickor till Rågsveds fritidsgård, medan 2022 låg den siffran på 44,5 procent. Det kan bero på att flickor upplever en ökad trygghet när det inte är stora åldersspann mellan gårdens besökare.

Resultaten på den senaste medarbetarenkäten visar på positiva resultat för både fritidsgårdar norra och fritidsgårdar södra.

Hur har förvaltningen säkrat att dessa personalomflyttningar inte drabbar ungdomar och personal negativt i och med att förtrogenhetskunskapen minskar med ny personal som saknar viktiga upparbetade relationer?

Personalomflyttningar är en del av det strategiska arbetet och syftar till att sprida den befintliga kompetensen på ett likvärdigt sätt mellan de olika fritidsgårdarna och öka tryggheten genom att minimera risken för otillbörlig påverkan bland personalen.

De flesta omflyttningar har inneburit att personal har flyttats till närliggande fritidsgårdar. Personalen är på så sätt fortfarande tillgängliga för de barn och unga de har skapat relation till på sina tidigare fritidsgårdar. Förflyttningarna har gjorts med god framförhållning så barn, ungdomar och medarbetare har kunnat förbereda sig.

På sikt kan fördelning av personalens kompetens och minskad risk för otillåten påverkan innebära en bättre kvalitativ fritidsverksamhet som kommer återspeglas på besökarna.

Har förvaltningen gjort någon risk-konsekvensanalys för principen om barnets bästa i och med denna förändring?

En risk- och konsekvensanalys har gjorts bland personal kring arbetsmiljö. Ingen särskild risk-och konsekvensanalys gällande barnets bästa har genomförts men barnperspektivet har genomstrukturerat hela omorganisationen genom att den strävat efter att förbättra verksamheten och öka tryggheten på fritidsgårdarna.

Förvaltningen har gjort bedömningen att alla fritidsgårdar ska ha så bra förutsättningar som möjligt för att gynna så många besökare som möjligt.

Organisationsförändringar för fritidsgårdsverksamheten trädde i kraft under början av 2022. Det har inneburit en del förändringar för fritidspersonal och verksamheten. Fritidspersonal behöver fortsatt tid för att "arbeta sig in" i de nya organisationsstrukturerna och bygga upp nya gemensamma rutiner som följs av hela personalstyrkan. En utmaning har varit och är fortfarande att få med all personal i förändringsarbetet och i de nya rutinerna. Enligt stadsdelsförvaltningen är denna utmaning inte på något sätt unik för just Rågsveds Fritidsgård. De allra flesta organisationsförändringar såväl inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning som hela stadens organisation möter ofta denna reaktion från medarbetare och ibland också brukare. Reaktionen är i sig viktig att ta på allvar och möta med dialog och tydlighet, inte minst för att förändringen ska nå de mål som satts för förändringen.

Som ett led i organisationsförändringen har fritidspersonal fått mer avsatt tid för planering, samverkan och uppföljning. Fokus har legat på medarbetarskap och professionalisering. Fritidspersonal har även fått ta del av fler kompetensutvecklingstillfällen med bland annat fokus på barnkonventionen, delat goda exempel och ökat samverkan.

Den nya strategin för fritidsgårdar som är framtagen av kulturförvaltningen blir även ett styrdokument som påverkar vilken riktning och kvalitet förvaltningens fritidsgårdar ska ha. Fritidsgårdsstrategin och organisationsförändringarna kan bidra till likställda fritidsverksamheter oavsett stadsdel och stadsdelsområde.

Majoriteten av fritidspersonal är nöjda med att tisdagarna är avsatta för planering och utveckling av organisationsförändringarna. Detta kan resultera i att många fritidsledare ser goda möjligheter att utvecklas inom sin fritidsledarroll på enheten och väljer att behålla sina tjänster. En fortsatt utmaning är att det är svårt att hitta kompetent personal med rätt utbildnings- och erfarenhetsbakgrund.

Alla dessa förändringar har genomförts med tanke på att utveckla verksamheten, vilket gynnar alla besökare.

Medarbetarenkät 2022

Som ett led i att utveckla verksamheten genomför Stockholm stad årliga medarbetarenkäter. I den senaste genomförda medarbetarenkäten ger medarbetarna i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning ett generellt mycket gott omdöme kring sin arbetssituation och om det ledarskap de möter. Resultatet för Rågsveds fritidsgård framgår i tabellen nedan. I denna kan också konstateras att verksamheten inom enheten för förebyggande insatser generellt har väldigt nöjda medarbetare och som har en mycket positiv bild av det ledarskap som kännetecknar dessa verksamheter.

ENSKEDE-ÅRSTA-VANTÖR	URVAL	SVAR	f	AMI	AMI - Ledarskap	AMI - Motivation	AMI - Styrning
HELA STADEN	40 425	35 482	88%	80	80	80	80
SDF EÄV	2 042	1 706	84%	79	78	79	81
SOCIAL OMSORG BARN OCH UNGA	224	209	93%	83	84	83	82
Enheten förebyggande insatser	89	80	90%	85	87	82	85
Rågsved fritidsgård	7	5	71%	89	95	82	92

Aktivt medskapandeindex (AMI)

AMI består av ett antal frågor som tillsammans bildar totalindex och tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Motivation handlar om medarbetarnas engagemang och påverkas av arbetets innehåll. En motiverad medarbetare har goda förutsättningar att engagera sig såväl i sitt arbete som i organisationen som helhet. Ledarskap handlar dels om chefernas förmåga att ta tillvara

engagemanget i verksamheten, dels om deras förmåga att skapa förutsättningar för ökat engagemang hos medarbetarna. Styrning handlar om i vilken utsträckning organisationens styrning främjar engagemanget hos medarbetarna och tar tillvara det engagemang som finns i verksamheten. Sammantaget konstateras att både enheten förebyggande insatser totalt och Rågsveds fritidsgård har ett högt total index för AMI och högre delindex jämfört med såväl staden som helhet och stadsdelsförvaltningen.

Jämställdhetsanalys

Under de senaste åren har ett aktivt arbete bedrivits med att locka fler flickor till verksamheten. Detta arbete har varit framgångsrikt eftersom all statistik visar att närvaron av flickor på alla fritidsgårdar har ökat, men mest har det ökat på Rågsveds fritidsgård.

Barnrättsperspektiv

De förändringar som har genomförts har varit i enlighet med barnkonventionens artikel 31 som rör rätten till vila, lek och fritid. Fritidsverksamheten ska vara kvalitativ för alla barn och unga som besöker verksamheten.

Förslag

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Jeanette Holmqvist
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Skrivelse om fritidsgården i Rågsved

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2023-10-19
Jeanette Holmqvist, Avdelningschef	2023-10-18